eeskätt Õp. E. S.-i ja Riia Aj. ja Muins. S.-i aastaraamatuis (SB), kui ka Balt. Monatschr.'is ja Balti saksa ajalehtedes on H. avaldanud rea vähemaid artikleid. Suuremaist töist olgu mainitud: ajaloo alal, peale juba nimetatud mag.-diss.'i, »Studien zur Gesch. Königs Stephan v. Polen« (doktoridiss.), 1880, kui ka J. Renneri kroonika väljaandmine ühes K. Höhlbaumiga (1876). Vähemaid töid: »Der St. Peterhof in Nowgorod« (B. M. 1904); »Studien zur Gesch. Pernaus« (1906); »Ueber das Dörptsche Ratsarchiv« (1873); »Über d. Verhältnis d. livl. Ordens zum Röm.-Deutsch. Reich im 16. Jahrh.« (B. M. 63.); »Ein Zweikampf vor Reval im J. 1418« (B. M. 51.). Arheoloogil. töödest mainitagu: »Katalog der Ausstellung zum X Archäol. Kongress in Riga« (1896); »Übersicht über d. archäol. Forschung in d. Ostseeprov. im letzt. Jahrzehnt« (Arbeiten d. I Balt. Historikertages, Riga, 1909).

O. Freymuth, R. H. ja A. M. Tallgren, R. H. als Archäologe (mõlemad SB GEG 1922). — Vrdl. ka Ajalool. Ajakiri 1922, lk. 53—57. *O. G.*

HEHN, Johann Martin, sünd. Königsbergi lähedal 20. VIII 1743 (ukj.?), õppinud Halle ülikoolis 1763—66; 1766 Tartu ühend. riigi- ja linnakooli juhataja, 1769. a. ordineeritud Tartu Jaani kiriku abiõpetajaks, 1776 Otepää kirikuõpetajaks; surn. 16. VI 1793. Tööd: »Jutto Nink Moistu Könne, Ma-Rahwa Tullus Nink Röömustamisses trükkitu«, Dorpat, 1778, 40 lk., tartumurdelised mõistujutud ja valmid. Välja annud: »Verzeichniss der Bücher u. Münzen des Justiz-Bürgermeisters der k. Stadt Dörpat Fr. Conr. Gadebusch« (Dörpat, 1789). Käsikirjana olevat H. järele jätnud eesti keeleõpetuse. Gadebusch kõneleb ka eesti sõnaraamatust ja Piibli tõlkest, mida järelejäänud paberites siiski ei leiduvat (Recke-Napiersky järele).

Recke-Napiersky II; Napiersky, Pred.-Lex. III; A. Feuereisen, Der Buchdrucker M. G. Grenzius u. die Begründung d. »Dörptschen Zeitung« (Verh. GEG XXI, 1). *A. O.*

HEIBERG, Marie, kirjanik, sünd. 1890 Urvastes, kus sai ka esialgse hariduse; elas hiljemini mõned aa. Tartus raskeis ainelistes oludes; avaldas töid Noor-Eesti väljaannetes, »Vabas Sõnas«, »Momendis«, »Lindas« j. m., tarvitades vahel varjunime »M. Heinamägi«; nüüd juba kauemat aega raskelt närvihaige. — H.-i kirjanduslik tegevus algas õieti varakult. 15. eluaastal oli ta esimene luuletuskogu, »Murelapse laulud« juba valmis. Raamat ilmus järgmisel a. (1906) ja äratas tähelepanu oma naiivse värskusega. Siin on vorminõrgad värsid segamini meeleolutseva proosaga, kuid leiduvad ka mõned sisult ja vormilt küpsemad luuletused. H.-i järgmised raamatud, luuletuskogu »Luule« (1913) ja jutustused »Elukevade« (1910) ning »Enne viimset päeva« (1914) avaldavad andi ja ka teadlikumat suhtumist oma ülesandesse, kuid autori hariduslikud ning muud ebasoodsad eeldused takistavad ometi ta teoste mõjulepääsu. Väärtuslikuimad on mõned luuletused ja jutustus »Elukevade«. *F. T.*

HEIKEL, Axel Olai, sünd. Ahvenamaal Brändö's 28. IV 1851, õppis a.-st 1869 Helsingi ülikoolis, sai 1889 ülikoolis etnograafia dotsendiks, 1893 arheoloogil. komisjoni intendendiks, suri Helsingis 3. IX 1924. H. omab silmapaistvat kohta Soome rahvateaduses; ta on m. s. Soome vabaõhu-muuseumi isa. Tema töist on Eesti suhtes tähelepanu-väärt: »Die Gebäude der Ceremissen, Mordwinen, Esten u. Finnen« (1888); »Die Volkstrachten in den Ostseeprovinzen u. in Setukesien« (1909). Viimane töö on H.-i mitmel puhul (eriti aa. 1901 ja 1902) Eestis ettevõetud uurimisreiside tulemus.

E. Kirj. 1924, nr. 9; Tietosanakirja III. *R. K.*

HEINZE, Otto, kindralmajor, sünd. 27. II 1877 Peterburi kub. Jamburi mk. põllumehe pojana, astus peale tarviliku hariduse omandamist kodus 1897. a. vabatahtlikuna 92. jalaväe-rügementi (Narvas) teenistusse, lõpetas a. 1901 Peterburis sõjakooli, teenis ohvitserina vene sõjaväes, ilmasõjast osa võttes, kus ta a. 1916 polkovniku (koloneli) aukraadi omandas, asus 1918. a. Narva elama, astus 1. XI 1918 Põhja-Lääne armee teenistusse; siirdub sealt aga 21. XII 1918 eesti sõjaväkke, saades I jalaväe-rügemendi ülemaks. Rügemendi ülemana ja 21. X 1919 alates diviisi ülema abina on H. Eesti vabadussõjast algusest lõpuni osa võtnud, eriti silma paistes venelaste ägedate pealetungimiste ajal Narva frondil 1919. a. lõpul. — A. 1920 ülendati H. kindralmajoriks ja nimetati sama a. lõpul II diviisi ülemaks, milliselt kohalt ta 1. VII 1921 siirdus I diviisi ülemaks.

Isikl. saadud teated. *T.*

HEITZIG, Hermann Johann, sünd. XVII a. s. II poolel. A. 1710 leiame H.-i kirikuõp.-na Kosel. A. 1715 nimetati ta konsistooriumi erakorral. assessoriks, a. 1721 asepraostiks ja 1738 praostiks. Suri 25. IX 1740. H. võttis osa H. C. Wrede poolt kirjastatud kodu- ja käsiraamatu (ilmus 1721 Halles) keelelisest läbivaatamisest ja ümbertöötamisest. Parandus õnnestus hästi, mille tagajärjel terve rida uusi trükke ilmus.

Recke-Napiersky II; Beise I; Paucker, Geistl. 26, 44, 146. *A. R.*